

UUTEEN ALKUUN

ENSI- JA
TURVAKOTIEN
LIITTO

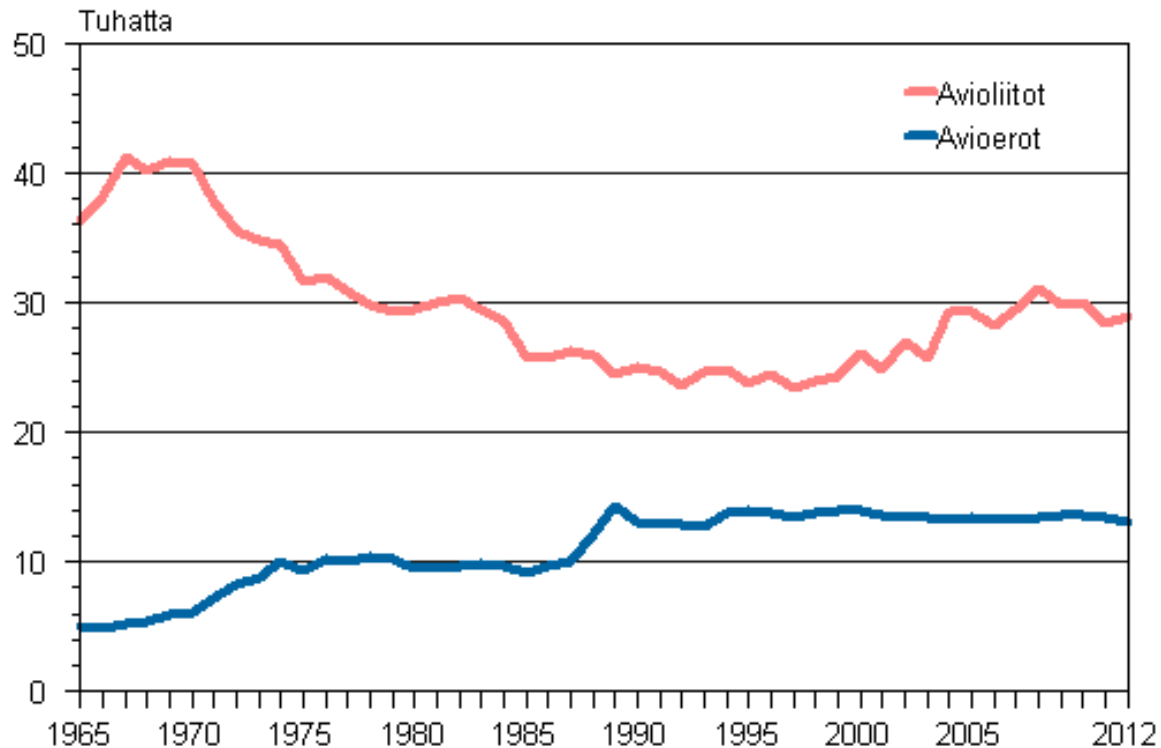
30 000

13.5.2013

Antero Kupiainen

Eronneisuus 1965-2012

Ensimmäisten avioliittojen osuus kaikista avioliitoista pysyi ennallaan 76 prosentissa. Pysynyt samalla tasolla koko 2000-luvun ensimmäisen vuosikymmenen (Tilastokeskus 2013)

NEUVO-PROJEKTI (kehittämisen- ja tutkimushanke) 2005-2009 :

Juuret Lastensuojelun Keskusliiton toimintahistoriassa

- **90-luvun lopulla avattu nettipalsta ”Kysykää lastensuojelusta”**

→ paljon yhteydenottoja vanhemmilta, jotka kaipasivat neuvoja erotilanteeseensa.

→ palstan kautta välittyi tietoa eroperheiden käytännön vaikeuksista ja palveluiden tarpeesta

- usein ero jo yli vuoden takana, ”ei hoidettuna”. Kysymyksissä näyttäytyi vanhempien välinen tulehtunut tilanne

Neuvo-projektin kehittämisideologia

- lapsen edun ensisijaisuus
- vahva vanhemmuus on lapsen paras turva
- lapsi tarvitsee molempia vanhempiaan
- vertaisuus (eronneet toistensa tukena) keskeinen kehittämisalue
- tukea tulisi kohdistaa eron varhaiseen vaiheeseen
- helposti saavutettavien palveluiden kehittäminen
- kaikki perheet hyötyvät tuesta ("normaalisuuden periaate")

NEUVOKESKUS

Eroneuvo

Vanhemman
neuvo

Eroseminaari

Taikuri-
ryhmät

Vetskari-
ryhmät

Vapaaehtoistyö ja
kansalaistoiminta

Neuvo-
kahvila

Palvelu-
neuvonta

Uusperheryhmät

Koulutukset

Julkaisut,
vaikuttamistoiminta

Vanhemman
opas

www.eroretki.fi

Palveluiden käytön esteitä

- alueellisesti epätasaiset palvelut
- tiedottaminen palveluista riittämätöntä
- tieto eron vaikutuksista vähäistä
- palvelut painottuneet korjaavaan toimintaan

→ eropalveluiden kokonaiskuva on hämärä

→ **Tiedolliset ja asenteelliset esteet**

a) perheille

b) Työntekijöille

→ **ilmeinen palveluohjauksen tarve**

Sirpa Salo: Parisuhdeongelmat ja lapsen psyykinen hyvinvointi (väitös 2011)

- erojen määrä pysynyt Suomessa jatkuvasti korkeana →

Jo ennen vanhempien eroa, monissa perheissä lapset elävät vuorovaikutusverkostoissa, joita sävyttävät vanhempien riidat

- useat tutkimukset ovat osoittaneet, että jopa suuri osa lasten ja nuorten psyykkisistä oireista johtuu eroa edeltäneestä vaikeasta parisuhteesta.
- sisäistetyt mallit vaikuttavat loppuelämän ajan
- jos erotaan, eroamisen tavalla on suuri merkitys lapsen hyvinvoinnille

Millainen oli lasten psyykinen hyvinvointi, kun vanhemmilla oli parisuhdeongelma tai erotilanne?

→ Tulokset 207 lapsesta:

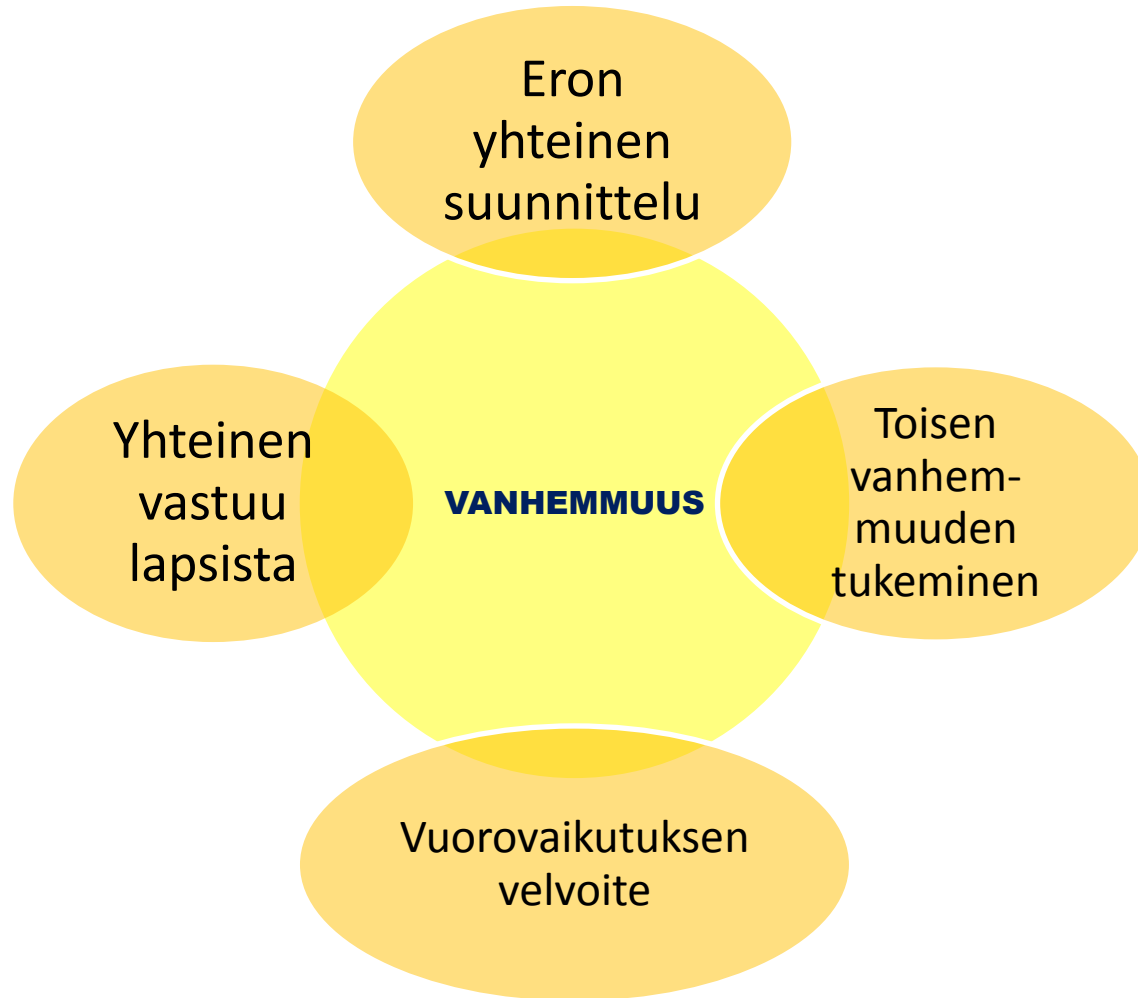
- 72 lapsella vakavasti luokiteltavia oireita
- 46 lapsella lieväksi luokiteltavia oireita
- 89 lapsella ei oireita
- samassa perheessä erolapsilla eri tavoin luokiteltavissa olevia oireita

Lasta suojaavat tekijät vanhempien erossa

(Karttunen 2011)

- 1) yhteistyövanhemmuus
  - 2) lapselle on annettu (kerrottu) lupa puhua erosta ja käsitellä tunteitaan
  - 3) lapsi saa säilyttää positiivisen kuvan kummastakin vanhemmastaan
- Kaikkein tärkeintä lapsen hyvinvoinnille on se, että estetään konfliktin syveneminen ja parhaassa tapauksessa elvytetään vanhempien yhteistyö lapsen asioissa.

Vanhemmuuden haasteet erossa (Kääriäinen 2009)

”Mykistävä puhumattomuus”

13.5.2013

Antero Kupiainen

Tyypillinen yhteisiä lapsia omaavien puolisoiden avioeroprosessi (Kiiski 2011)

ENNEN VARSINAISTA EROA

- * tyytymättömyys avioliittoon/halu itsenäistyä
- * erovalmiuden kehittyminen
- * asian käsittely puolison kanssa

VARSINAINEN ERO

- * prosessin viereille laitto
- * harkinta-aika
- * sopimukset omaisuudesta ja lapseen liittyvistä asioista
- * juridisen avioeron ottaminen

ERON JÄLKEINEN AIKA

- * totuttelu elämään eronneena, elämäntapojen uudelleen rakentaminen
- * uudenlaisen suhteen muodostaminen entiseen puolisoon ja tämän sukuun
- * lapseen liittyvien asioiden käsittely

Perheillä oikeus moniin palveluihin

- **Kunnalliset**

Lastenvalvoja, perheneuvola, sosiaalityö, pari- ja perheterapia, työterveyshuolto, mielenterveyspalvelut.

Keskeisen tärkeä ja huonosti tunnettu palvelu:

Perheasioiden sovittelu

- **Seurakunnat**

Perheneuvonta, diakoniatyö

- **Järjestöt**

Järjestöillä erityisesti ryhmämuotoinen tuki, kuten Eroneuvotilaisuudet, Erosta Elossa -ryhmät miehille, Eroseminaarit, Lasten ryhmät, nuorten ryhmät, Vanhemman neuvo -ryhmät, Uusperheryhmät jne.

Paljon tietoa: www.neuvokeskus.fi

Työntekijän rooli perheen erotessa

- mikä on perheen yksityisyyden raja?
- mikä on työni raja?
- kuuluuko mulle/meille?
- tottumukset, tapa tehdä työtäni?

- kaikki perheiden palvelut tulisi nähdä yhteisenä ketjuna ”kaikissa erokriisin ja prosessoinnin vaiheissa viranomaisten ja auttajien keskeinen tehtävä on edistää sovinnollisuutta (Risto Karttunen 2010)

Asiakkaan motivointi palveluihin

LAPSET

- työntekijä tekee ”lapsen näkyväksi” vanhempien erossa

PSYKOSOSIAALINEN TUKI

- empatia ja ymmärrys asiakkaan vaikeaan tilanteeseen

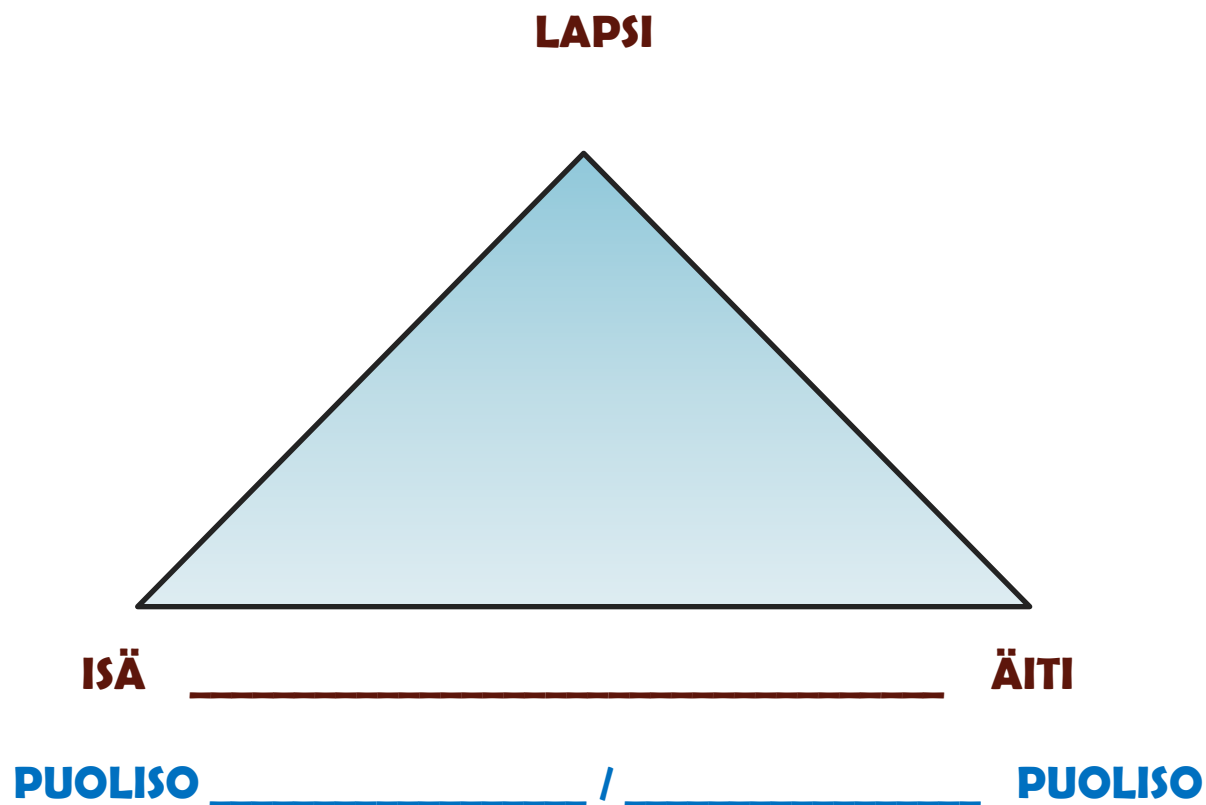
TIEDON VÄLITTÄMINEN

- a) lasta kuormittavat ja suojaavat tekijät vanhempien erotessa
- b) mitä palveluita on saatavilla?
- c) koska?
- d) sisältö

USKON VAHVISTAMINEN HYVIEN RATKAISUJEN MAHDOLLISUUTEEN

- tulevaisuusorientaatio
- yhteistyövanhemmuus on mahdollista

”Peruuttamaton kolmio”

Erotutkimuksia

- Suomalaisen miehen avioero, Jari Koskela 2012
- Suomalainen avioero 2000-luvun alussa, Jouko Kiiski 2011
- Parisuhdeongelmat ja lasten psyykkinen hyvinvointi: kaksi näkökulmaa, Sirpa Salo 2011
- Isän ja äidin välissä. Lapsen kuulemisen psykologinen kehys huolto- ja tapaamisriidoissa, Risto Karttunen 2010
- Aviopuolisoiden sosioekonominen asema ja avioero Suomessa, VTM Marika Jalovaara, 2007
- Lasten kokemuksia vuoroasumisesta, KM Hannariikka Linnavuori, 2007
- Lasten huoltoriidat käräjäoikeuksissa, Valkama Elisa & Litmala Marjukka: Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos, 2006
- Äitinä ja isänä eron jälkeen. Yhteishuoltajavanhemmuus arjen kokemuksena, Tiina Hokkanen, 2005
- Ero haastaa vanhemmuuden, Kääriäinen Aino, 2008

JOKAINEN LAPSI

ON PELASTETTAVA ELÄMÄLLE.

ENSI- JA
TURVAKOTIEN
LIITTO

